

Obrada fotografskog gradiva
iz privatnih ostavština u muzeju:
primjer suradnje muzealca i
arhivista

Processing Museum
Photographic Material from
Private Bequests: Example of
a Cooperation Between a
Curator and an Archivist

Ivana Katušić

Strossmayerova galerija starih majstora HAZU
Strossmayer Gallery of Old Masters,
Croatian Academy of Arts and Sciences
ikatusic@hazu.hr

Hrvoje Gržina

Hrvatski državni arhiv
Croatian State Archives, Zagreb
hgrzina@arhiv.hr

UDK / UDC 77.03[069.5+930.251]

Stručni rad / Professional paper

Primljeno / Received on: 31. 3. 2014.

Prihvaćeno / Accepted on: 11. 7. 2014.

Sažetak

Fotografije u muzejima ne nalazimo samo kao dio muzejske građe ili u okviru fototečnog dokumentacijskog fonda već i kao gradivo koje bismo mogli okarakterizirati kao arhivsko, često prispjelo u muzejske ustanove u okviru donacija umjetnina ili druge vrste građe karakteristične za instituciju kojoj je ona darovana. Rad na opisu i planiranju preventivne zaštite takvog materijala iz dokumentarnog segmenta dviju umjetničkih ostavština u Strossmayerovoj galeriji starih majstora HAZU primjer je plodotvorne suradnje arhivista i kustosa. Prvi je pritom pridonio iskustvom u identifikaciji fotografskih procesa kojima je gradivo nastalo, poznavanjem prirode njegove stabilnosti i deterioracije, kao i izborom prikladne zaštitne ambalaže i uvjeta pohrane. Muzealac je gradivo analizirao s oblikovnog i ikonografskog aspekta te je prepoznao njegove mnogobrojne poveznice s fundusom Galerije, ali i s raznolikim generički i sadržajno srodnim materijalom pohranjenim u drugim baštinskim ustanovama. Naposljetku, opis pojedine fotografije rezultat je sinteze arhivskih normi i muzejskih standarda obrade građe.

Ključne riječi: fotografija, umjetnička ostavština, muzejska dokumentacija, arhivsko gradivo, Strossmayerova galerija starih majstora

Summary

Photographs can be found in museums not only as part of museum holdings or within a photodocumentation of museum collections, but also as content that could be characterized as archival, oftentimes arriving in museums as part of donations of works of art or other types of content characteristic of the institution to which a certain donation is made. Activities related to description and planning of preventive protection of such contents found in the documentary segment of two artistic bequests of the Strossmayer Gallery of Old Masters of the Croatian Academy of Sciences and Arts are an example of a fruitful cooperation between an archivist and a curator. As part of this cooperation, the former made a contribution through his experience related to the identification of the photographic processes by which the

material was created, through his knowing of the nature of its stability and deterioration, as well as owing to the choice he made of adequate protective packaging and storing conditions. The museum professional analyzed the content from a formal and iconographic point of view, and recognized its numerous links to the holdings of the Gallery, as well as to various generically and substantially related materials deposited in other heritage institutions. Finally, the descriptions of individual photographs are the result of a synthesis of archive and museum standards related to analysis of such content.

Key words: photography, artistic bequest, museum documentation, archival material, Strossmayer Gallery of Old Masters

Uvod

Umjetnički su muzeji paradigmatiski primjer muzejskih ustanova koje često u okviru donacija ili drugih oblika akvizicija prihvaćaju građu koja izlazi iz okvira temeljnog poslanja institucije. Darovanje umjetnina muzejima od strane samih stvaratelja ili njihovih nasljednika nerijetko prati ustupanje raznolikog materijala vezanog uz profesionalni te privatni život umjetnika: dokumente, korespondenciju, fotodokumentaciju, bilježnice sa studijama i skicama, hemeroteku, kataloge, osobne fotografije, dnevnike, knjige i sitne predmete, čak i pjesničke zapise. Dostupnost takva materijala u okviru matične institucije kustosima pruža potpuniji uvid u stvaralački rad umjetnika i genezu pojedinih opusa. Činjenica je međutim da upravo u tom razlogu leži opasnost neadekvatne skrbi o spomenutom segmentu umjetničkih ostavština. Zbog nedorečenosti zakonskih akata – točnije, zbog neujednačenosti pravne regulative arhivske i muzejske djelatnosti – u praksi variraju standardi klasifikacije takva materijala te, posljedično, i njegove obrade. Neke institucije uspostavljaju – kao zasebne cjeline – „arhive“ pojedinih umjetnika, dok druge uklapaju gradivo u popratnu dokumentaciju pojedine zbirke, čime mu se neslužbeno dodjeljuje status materijala sekundarnog značenja. U nekim slučajevima heterogenost sastavnica popratne muzejske dokumentacije koja i fizički egzistira kao cjelina rezultira neadekvatnim uvjetima pohrane, zbog čega je vrijedno gradivo izloženo propadanju. Kako

postojeći Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi ne predviđa obradu takve materije u muzejima, a posljedično ni pripadajući kategorijalni aparat, stupanj obrađenosti, način evidentiranja te (eventualno) oblik opisa takve vrste gradiva ovisi o specifičnim potrebama i interesu institucije te subjektivnom pristupu i osobnom angažmanu muzejskog djelatnika koji o njemu skrbi. Zadaća dokumentacijske obrade i zaštite raznolikog tekstualnog i vizualnog materijala iz dviju dokumentarnih cjelina prispjelih u Strossmayerovu galeriju starih majstora HAZU kao sastavni dio donacija stvaralaštva slikara Bele Csikosa Sesije i Maksimilijana Vanke, definirala je dva temeljna zahtjeva kojima je valjalo udovoljiti: jedan se odnosi na činjenicu kako opis arhivskog gradiva – a spomenuta građa ima osobine zbog kojih bi je bilo opravdano, ako ne okvalificirati, onda svakako tako obraditi – iziskuje pridržavanje specifičnih standarda, zbog čega se suradnja s arhivistom nametnula sama od sebe, dok je velika zastupljenost fotografija u ukupnosti materijala pritom podrazumijevala obraćanje stručnjaku za nekonvencionalno arhivsko gradivo, posebice s aspekta njegove identifikacije te raspoloživih oblika zaštite.

Temeljeći se na iskustvu suradnje u obradi upravo tog segmenta spomenutih dokumentarnih cjelina, ovaj rad ocrtava metode primijenjene u identifikaciji fotografija i fotomehaničkih reprodukcija, uz primjer prepoznavanja motiva i datiranja, opisuje postupke poduzete radi njihove zaštite te, što je u kontekstu ovog skupa i njegov glavni doprinos, nudi oprimjereni model opisa fotografija kao „arhivskog gradiva“ u muzejima. Taj je model uspostavljen kao pokušaj traženja svojevrsnog najmanjeg zajedničkog nazivnika između arhivističkih normi te muzejskih standarda i smjernica za obradu građe, koji se pritom ne bi kosio s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi te bi u perspektivi mogao biti implementiran u postojeći sustav računalnog vođenja muzejske dokumentacije. Isti bi također mogao biti prilog nastojanjima oko usklađivanja standarda obrade građe unutar baštinske zajednice, koju nasušno iziskuju mrežno okruženje i potreba uspostavljanja interoperabilnosti digitalnih izvora informacija.¹

1 O tome više u Vrana, Radovan. Digitalni Babilon : Utvrđivanje kriterija za vrednovanje kvalitete izgradnje i sadržaja digitalnih zbirki i usluga. // 6. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / Tinka Katić (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003. Str. 42–61. Vidjeti i: Ivanović, Jozo; Tinka Katić; Go-

Uloga fotografije u muzeju: Fotografija kao „arhivsko gradivo“ u muzejima

Prije razmatranja uloge fotografije u muzeju, valja spomenuti dva proved-bena propisa vezana uz zakonske akte koji uređuju muzejsku, odnosno arhivsku djelatnost, a koji su od presudne važnosti za razumijevanje teme koju problematiziramo. Ne zalazeći u osjetljivo pitanje „razgraničenja“ nadležnosti nad arhivskim gradivom između arhiva, knjižnica i muzeja² te bez ambicija donošenja konačnog suda o prirodi materijala koji je u fokusu ovog istraživanja, radi razjašnjenja poteškoća koje su se pokazale tijekom njegove obrade, kao i rješenja kojima se pribjegli kako bi im se doskočilo, nužno je sažeto se osvrnuti na sadržaj dvaju pravilnika, i to iz perspektive postupanja sa specifičnim materijalom koji potpada u svojevrsnu „sivu zonu“.

Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi, kao podzakonski općenormativni akt, temeljni je pravni dokument prema kojem bi se muzejski djelatnici trebali ravnati u vođenju evidencije o materijalu o kojemu skrbe. Definirajućiju kao „sustavno izrađen, prikupljen, organiziran i pohranjen skup podataka, koji je nastao u tijeku procesa stručne obrade, zaštite i prezentacije muzejske građe“, Pravilnik dijeli muzejsku dokumentaciju na primarnu, sekundarnu i tercijarnu. Prvo-spomenuta „obuhvaća prvu i najveću skupinu podataka o muzejskoj građi“, nastalih kao rezultat „evidentiranja, analize i stručne obrade predmeta“.³ Sekundarna dokumentacija „obuhvaća popratne i dopunske fondove muzejske djelatnosti“ (audiovizualni fondovi, hemeroteka, dokumentacija o izložbama, dokumentacija o konzervatorsko-restauratorskim postupcima, dokumentacija o pedagoškoj djelatnosti, evidencija o stručnom

ran Zlodi. FRBR & CIDOC-CRM : perspektive harmonizacije // 9. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / Willer, Mirna ; Zenić, Ivana (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2006. Str. 71.

- 2 Lemić, Vlatka. Arhivsko gradivo u ne-arhivskim ustanovama // 9. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / Willer, Mirna ; Zenić, Ivana (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2006. Str. 92.
- 3 Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi. // Narodne novine 108 (2002). Isti propisuje da primarnu dokumentaciju čine: inventarna knjiga muzejskih predmeta, katalog muzejskih predmeta, knjiga ulaska muzejskih predmeta, knjiga izlaska muzejskih predmeta, knjiga pohrane muzejskih predmeta te zapisnici o reviziji muzejske građe.

i znanstvenom radu, evidencija o izdavačkoj djelatnosti, dokumentacija o marketingu i odnosima s javnošću te dokumentacija o osnivanju i povijesti muzeja), dok onu tercijarnu tvore različita kataložna i indeksna pomagala generirana iz fondova primarne i sekundarne dokumentacije.⁴

Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva, predviđajući i regulirajući postojanje arhivskog gradiva u nearhivskim ustanovama, pa tako i u muzejima, drugi je za ovu temu relevantan provedbeni propis.⁵

Fotografiju u muzejima naime nalazimo u različitim ulogama te u sklopu različitih cjelina. U tom se smislu, razumljivo, prvenstveno nameće fotografija kao muzejski predmet, odnosno temeljna jedinica muzejske građe, neovisno o prirodi muzejske zbirke unutar koje ona egzistira, odnosno je li to zbirka fotografske građe, zbirka dokumenata/arhivalija ili primjerice zavičajna kulturno-povijesna zbirka. Obrada i opis te vrste fotografskog materijala precizno su određeni odgovarajućim podatkovnim kategorijama inventarne knjige i kataloga muzejskih predmeta, kako ih propisuje Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi, a koje se pak zasnivaju na CIDOC-ovim podatkovnim kategorijama.⁶ Fotografska građa kao dio vizualne muzejske dokumentacije⁷ u spomenutom je Pravilniku, s pripadajućom strukturom podataka, predviđena u okviru fonda fototeke odnosno diateke.⁸ Fotografiju i srodan materijal u muzejima nalazimo i kao dio organski sraslih dokumentarnih cjelina iz

4 Isto.

5 Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva. // Narodne novine 63 (2004). Isti uređuje način organiziranja toga gradiva te imatelju propisuje obvezu izrade sadržajno definiranog popisa svih dokumentacijskih zbirki/cjelina koje posjeduje. (Lemić, Vlatka. Nav. dj. Str. 97). Autorica također primjećuje: „Dok arhivi evidentiraju i obrađuju gradivo prema načelima i standardima struke, ostale ustanove ga iskazuju u zbirka ili opisujući pojedinačne dokumente. Zbog toga je gradivo koje oni čuvaju teško iskazati prema arhivskim načelima i standardima. To ukazuje na potrebu veće suradnje ne-arhivskih ustanova s arhivskom službom kako bi se ujednačilo postupanje a arhivskim gradivom u svim ustanovama gdje se ono čuva.“(Isto. Str. 96.)

6 Međunarodne smjernice za podatke: CIDOC-ove podatkovne kategorije. // Prilog Vijesti muzealaca i konzervatora 30, 1/4(1999).

7 Pojam preuzet od Gorana Zlodija (Zlodi, Goran. Muzejska vizualna dokumentacija u digitalnom obliku. // Muzeologija 40/2003. Zagreb : Muzejski dokumentacijski centar, 2004. Str. 9–105).

8 Za jedinice audiovizualnih fondova Pravilnik propisuje deset kategorija podataka: podaci o ustanovi, inventarna oznaka jedinice, autor, datum, predmet snimanja (inventarna oznaka predmeta, naziv predmeta), opis predmeta (prijepis natpisa), svrha snimanja, stalni smještaj, napomena, osoba odgovorna za unos podataka.

ostavština pojedinaca, a koje bi se u arhivskoj struci definirale kao osobni fondovi, unutar kojih je on često isprepleten s gradivom druge vrste i/ili u okvirupodcjelina (mapa, bilježnica, albuma) iz kojih ga nije moguće fizički izdvojiti. Sve i kada bi sekundarna muzejska dokumentacija bila definirana šire no što je to slučaj u postojećim propisima te bi tako mogla obuhvatiti i tu vrstu gradiva, shema podataka predviđenih za njegovu evidenciju i opis u sadašnjim je okvirima suviše plošna i štura. Ona naime ne omogućava detaljniju stručnu obradu same jedinice dokumentarne građe, fotografije po sebi, već se na nju usredotočuje isključivo kao medij posredovanja informacija o muzejskom predmetu. Manjkavosti takva pristupa osobito bi do izražaja došle pri opisu vrijednih starih negativa, fotografija i razglednica,⁹ kakve su sadržane u obje dokumentarne cjeline koje su bile predmet obrade. S druge strane, zbog već spomenutih podcjelina unutar kojih je organizirana često heterogena građa, a koja, osim toga, iz perspektive korisnika posjeduje različita „funkcionalna svojstva“;¹⁰ za nju je svakako podesniji višerazinski opis, karakterističan za arhivsku struku. Iako se s teorijskog aspekta među muzealcima promišlja o opisu na razini zbirke,¹¹ taj je koncept u okviru važeće legislative neprovediv u muzejskoj praksi.

Sve izneseno pokušaj je argumentiranja pristupa koji je odabran kako bi se obradile fotografije i fotomehaničke reprodukcije iz dokumentarnog segmenta Csikoseve i Vankine ostavštine u Strossmayerovoj galeriji starih majstora. U narednim poglavljima slijedi sažet opis procesa obrade uz prikaz primijenjenih metoda te pojašnjenje modela opisa pojedinačne fotografije odnosno fotomehaničke reprodukcije.

9 Na ovom bi mjestu bilo uputno spomenuti i primjere postojanja raspršenog fotografskog materijala nepoznate provenijencije i namjene, koji nije dio neke muzejske zbirke nitije, budući da ga ni na koji način nije moguće povezati s fundusom muzeja u kojem ga nalazimo, uvršten ubilo koju cjelinu popratne dokumentacije zbirki.

10 O pojmu u: Ivanović, Jozo; Tinka Katić; Goran Zlodi. Nav. dj. Str. 67–68.

11 Vujić, Žarka; Goran Zlodi. Opis na razini zbirke na primjeru Strossmayerove galerije u Zagrebu // 7. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture: zbornik radova. / Katić, Tinka (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. Str. 69–78.

Tijek obrade fotografija i fotomehaničkih reprodukcija

Utvrđivanje fizičkih karakteristika pojedinačnog predmeta podrazumijevalo je postupke mjerenja te identifikacije fotografskog, odnosno fotomehaničkog procesa uz primjenu stereo i digitalnog mikroskopa. Zastupljenost pojedinih procesa u svakoj od cjelina vidljiva je iz Tablice 1.¹²

Tablica 1. Fotografski i fotomehanički procesi zastupljeni u dokumentarnom segmentu ostavština Csikos i Vanka u Strossmayerovoj galeriji starih majstora HAZU

DOKUMENTARNI SEGMENT OSTAVŠTINE CSIKOS				DOKUMENTARNI SEGMENT OSTAVŠTINE VANKA			
Fotografski procesi		Fotomehanički procesi		Fotografski procesi		Fotomehanički procesi	
želatinska fotografija	502	offset litografija	70	želatinska fotografija	210	offset litografija	14
albuminska fotografija	40	poluton	42	albuminska fotografija	1	poluton	36
platinotipija	11	fotogravura	5	platinotipija	1	rotogravura	9
kolodijska fotografija	28	rotogravura	8	kolodijska fotografija	1	svjetlotisak	4
cijanotipija	1	svjetlotisak	6	kromogeni kolor proces	2		

Idući korak predstavljalo je utvrđivanje autora fotografije, odnosno fotografskog ateljea u kojem je snimka nastala ili, u slučaju fotomehaničkih reprodukcija, njihova proizvođača. U tom su zadatku od pomoći često bile inskripcije otisnute na samoj fotografiji ili njezinoj sekundarnoj podlozi. Isti podaci, udruženi s rezultatima identifikacije procesa izrade, omogućili su određivanje vremenskog okvira nastanka, ukoliko on već nije bio naznačen rukom ispisanom inskripcijom. Takve su oznake bile i temelj za prepozna-

12 Više o spomenutim fotografskim i fotomehaničkim procesima u Lavédrine, Bertrand. *Photographs of the Past : Process and Preservation*. Los Angeles : The Getty Conservation Institute, 2009.; Reilly, James M. *Care and Identification of 19th-Century Photographic Prints*. Rochester : Eastman Kodak Company, 2009.; *Graphics Atlas* [citirano: 2013-11-09]. Dostupno na : <http://www.graphicsatlas.org/>.

vanje motiva na snimkama, no često ih je valjalo upotpuniti komparativnom analizom sa srodnim materijalom u okviru same cjeline ili drugih izvora te iz literature. Na dobivenim se podacima zasniva opis fotografije, odnosno fotomehaničke reprodukcije. Nakon obrade te utvrđivanja fizičkog stanja i suhog čišćenja predmeta građa je uložena u zaštitnu ambalažu.¹³

Slika 1. Atelje Auerbach & Kozmata. Djeca Izabele (r. Modesti) i Franje Raymana. Između 1865. i 1870. Albuminska fotografija (recto i verso). Ostavština Csikos. Fotografski atelje identificiran na temelju logotipa na kartonskoj podlozi (recto i verso). Motiv prepoznat na osnovi inskripcije na poleđini kartonske podloge. Djeca su pojedinačno identificirana (Marijana, Franjo, Dragutin i Tereza Rayman) na temelju: inskripcije, fotografije Marijana Raymann Löffler iz Zbirke fotografija Državnog arhiva u Osijeku (HR-DAOS-2035/1.57) te podataka iz Matične knjige rođenih župe Osijek Donji grad 1853.-1873. iz Zbirke mikrofilmova matičnih knjiga i popisa obitelji Hrvatskog državnog arhiva (HR-HDA-1448/ZM-34D/067).

¹³ Standardni postupci upravljanja zbirkama fotografija detaljno su opisani u Ritzenthaler, MaryLynn; Diane Vogt-O'Connor. Photographs : Archival Care and Management. Chicago : Society of American Archivists, 2006.

Opis pojedine fotografije / fotomehaničke reprodukcije

Na AKM-ovim seminarima već je bilo govora o mogućnostima primjene arhivskih normi u opisu muzejske dokumentarne građe osobnih ostavština pohranjenih u muzejima u skladu s muzejskim propisima o muzejskoj dokumentaciji.¹⁴ Cjelina dokumentarnog segmenta ostavštine Csikos, odnosno Vanka obrađena je na sličan način,¹⁵ no ovom se prilikom usredotočujemo na najnižu razinu obrade, odnosno komadni opis. Opis pojedine fotografije / fotomehaničke reprodukcije tako objedinjava sadržajno istovjetne elemente opisa predviđene Arhivskim informacijskim sustavom – ARHiNET, koji implementira kategorije Opće norme za opis arhivskog gradiva – ISAD(G) te podatkovnim kategorijama koje u okviru kataloga muzejskih predmeta propisuje Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi:

- ◆ identifikacijska oznaka
- ◆ naslov fotografije
- ◆ stvaratelj (autor/atelje/proizvođač)
- ◆ vrijeme nastanka
- ◆ mjesto nastanka
- ◆ polaritet/medij/proces
- ◆ dimenzije
- ◆ opis fotografije/sadržaj
- ◆ mjesto, prijepis, opis i prijevod natpisa

14 Gaćina Škalamera, Sonja. Prednosti primjene arhivističkih normi ISAD(G) i ISAAR(CPF) u opisu dokumentarne / arhivske građe osobnih ostavština – primjeri iz Hrvatskog školskog muzeja// 14. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / Faletar Tanacković, Sanjica; Hasenay, Damir (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 366–373. Komparativnom analizom arhivističkih normi i muzejskih standarda za katalošku obradu građe, autorica je uočila 36 sadržajno istovjetnih elemenata opisa. (Gaćina Škalamera, Sonja. Nav. dj. Str. 36).Valja međutim napomenuti da je problem razmatran iz perspektive djelatnika u muzeju koji takvo gradivo organizira u okviru zbirke muzejske građe. Vidjeti i Gaćina Škalamera, Sonja. Arhivska zbirka Hrvatskoga školskog muzeja// 10. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / Marinković Zenić, Ivana; Willer, Mirna (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2007. Str. 152–155.

15 Tako je primjerice dokumentarni segment ostavštine Csikos organiziran u sljedeće cjeline (serije): dokumenti, hemeroteka, fotografsko gradivo, razglednice te varia, od kojih neke, prije konačnog opisa na razini komada kao najniže jedinice gradiva, uključuju dodatne međurazine (podserije).

- ◆ skupina podataka o pridruženim informacijama
- ◆ fizičko stanje predmeta
- ◆ napomena.

Primjer takva opisa sa svim uključenim gore navedenim elementima dan je u Tablici 2., a odnosi se na fotografiju na Slici 2.

Slika 2. Arnold Brauner. Bračni par Justina (r. Fünfgelden) i Petar Modesti s djecom. Oko 1910. Mat kolodijska fotografija. Ostavština Csikos.

Tablica 2. Opis jedne od fotografija iz ostavštine Csikos

identifikacijska oznaka	Csikos-3/4/36
naslov fotografije	Bračni par Justina (r. Fünfgelden) i Petar Modesti s djecom
stvaratelj (autor / atelje / proizvođač)	Arnold Brauner
vrijeme nastanka	oko 1910.
mjesto nastanka	Zagreb
polaritet / medij / proces	pozitiv / mat kolodijska fotografija
dimenzije	10 x 14.5 cm fotografija; 10.7 x 16.5 cm kartonska podloga
opis fotografije / sadržaj	Snimak prikazuje Justinu i Petra Modestija - baku i djeda Bele Csikosa - s njihovo petero djece: Idom, Izabelom, Herminom, Petrom i Justinom
mjesto, prijepis, opis i prijevod natpisa	Kartonska podloga nosi logotip fotografa: recto: ddk: A. Brauner / Frankopanska ul. 11, gdk: Zagreb / Agram; verso: dekorativna vinjeta s logotipom (sredina)
skupina podataka o pridruženim informacijama	Fotografija je reprodukcija dagerotipije nepoznatog fotografa, nastale ranih 1850-ih, vjerojatno u Osijeku.
fizičko stanje predmeta	Fotografija je u dobrom stanju
napomena	Dagerotipija se čuva u Zbirci starije fotografije Muzeja za umjetnost i obrt u Zagrebu, inv. br. MUO 8627.

Umjesto zaključka

Ovaj rad proizašao je iz iskustva obrade fotografija i fotomehaničkih reprodukcija sadržanih unutar dviju dokumentarnih/arhivskih cjelina koje su zajedno s radovima slikara Bele Csikosa Sesije i Maksimilijana Vanke donirane Strossmayerovoj galeriji. Zbog prirode takve građe, uvjetovane njezinom provenijencijom te fizičkim svojstvima, istu nije bilo moguće uvrstiti ni u inventarnu knjigu i katalog muzejskih predmeta ni u inventarnu knjigu audiovizualnih fondova unutar sekundarne muzejske dokumentacije. Nepostojanje odgovarajućih podatkovnih kategorija u okviru važećeg Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi onemogućava evidenciju i opis takva gradiva. Kako je u oba slučaja riječ o vrijednom materijalu koji je svakako valjalo stručno obraditi, pristupilo se razradi modela opisa fotografskog gradiva koje u muzejima egzistira

unutar sličnih cjelina, i to kroz sintezu arhivističkih normi te muzejskih standarda i smjernica za katalošku obradu građe. Dvanaest predloženih elemenata opisa pojedinačne fotografije / fotomehaničke reprodukcije predstavlja svojevrstni najmanji zajednički nazivnik između standarda obrade dviju struka, koji se pritom ne kosi sa spomenutim muzejskim provedbenim propisom. Predloženi bi model, nastao suradnjom muzealca i arhivista, u perspektivi možda mogao biti implementiran u postojeći sustav računalnog vođenja muzejske dokumentacije. Također bi mogao pridonijeti nastojanjima baštinske zajednice da u kontekstu globalne informacijske infrastrukture djeluje u smjeru usklađivanja standarda za obradu građe.

Literatura

Gaćina Škalamera, Sonja. Arhivska zbirka Hrvatskoga školskog muzeja.// 10. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / Marinković Zenić, Ivana; Willer, Mirna (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2007. Str. 152–155.

Gaćina Škalamera, Sonja. Prednosti primjene arhivističkih normi ISAD(G) i ISAAR(CPF) u opisu dokumentarne / arhivske građe osobnih ostavština - primjeri iz Hrvatskog školskog muzeja// 14. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / Faletar Tanacković, Sanjica; Hasenay, Damir (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 366–373.

Graphics Atlas [citirano: 2013-11-09]. Dostupno na : <http://www.graphicsatlas.org/>

Ivanović, Jozo; Tinka Katić; Goran Zlodi.FRBR & CIDOC-CRM : perspektive harmonizacije // 9. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / Willer, Mirna ; Zenić, Ivana (ur.).Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2006. Str. 66–78.

Lavédrine, Bertrand. Photographs of the Past: Process and Preservation. Los Angeles: The Getty Conservation Institute, 2009.

Lemić, Vlatka. Arhivsko gradivo u ne-arhivskim ustanovama. // 9. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / Willer, Mirna ; Zenić, Ivana (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2006. Str. 91–101.

Međunarodne smjernice za podatke: CIDOC-ove podatkovne kategorije. // Prilog Vijesti muzealaca i konzervatora 30, 1/4(1999).

Opća međunarodna norma za opis arhivskog gradiva – ISAD(G). Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2001.

Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi. // Narodne novine 108(2002)

Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva. // Narodne novine 63 (2004)

Reilly, James M. Care and identification of 19th-century photographic prints. Rochester : Eastman Kodak Company, 2009.

Ritzenthaler, Mary Lynn; Diane Vogt-O'Connor. Photographs: Archival Care and Management. Chicago: Society of American Archivists, 2006.

Vrana, Radovan. Digitalni Babilon : Utvrđivanje kriterija za vrednovanje kvalitete izgradnje i sadržaja digitalnih zbirke i usluga. // 6. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / Katić, Tinka(ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003. Str. 42–61.

Vujić, Žarka; Goran Zlodi. Opis na razini zbirke na primjeru Strossmayerove galerije u Zagrebu// 7. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture: zbornik radova. / Katić, Tinka (ur.). Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. Str. 69–78.

Zlodi, Goran. Muzejska vizualna dokumentacija u digitalnom obliku. // Muzeologija 40/2003. Zagreb : Muzejski dokumentacijski centar, 2004. Str. 9–105.